UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Psicoloxía		Código	661G01003
Titulación				
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Primeiro	Formación básica	9
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Rodríguez San Adrián, Belén	Correo electrónico	b.rodriguez3@col.udc.es	
Profesorado	Rodríguez San Adrián, Belén	Correo electrónico	b.rodriguez3@col.udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	Co estudo da Enfermería Psicosocial preténdese que o alumnado coñeza os elementos básicos do psiquismo humano,tanto referido ás situacións de saúde como de enfermidade, ademais dos mecanismos de actuación nas relacións interpersonais e de grupo,imprescindibles nun desenvolvemento profesional dos coidados de calidade.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde.	A12 A13 A14	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B14 B15 B16	C1 C3 C4 C6 C7 C11

Valorar as persoas con problemas psicosociais e planificar as intervencións de enfermaría.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11
Describir as características dunha relación terapéutica co paciente e a súa familia	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12

Describir as técnicas de comunicación na relación co paciente, familia e membros do equipo de saúde.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11
Identificar os principais problemas físicos, psicolóxicos e sociais das víctimas de violencia de xénero e das súas familias.	A12 A13 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11

Describir os principais aspectos da prevención, detección, asistencia e rehabilitación das víctimas da violencia de xénero	A12 A13 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11

Contidos	
Temas	**Subtemas**
Unidade didáctica 1. A Psicoloxía: Teorías e modelos da Psicoloxía como ciencia.	Concepto de psicoloxía. Psicoloxía Científica: Aspectos fundamentais da Psicoloxía. Concepto. Tendencias que formaron a Psicoloxía actual. Catro puntos de vista actuais arredor da Psicoloxía.

Unidade didáctica 2. Procesos Psicolóxicos basicos da conducta humana	- A Emoción: Concepto de emoción.Bases neurofisiolóxicas.Emocións e sentimentos.Alteracións.Concepto de alexitimia.Intelixencia emocional.Escalas.Aplicación nos coidados de Enfermaría - A motivación: Concepto de motivación.Fases da motivación.Xénese do factor motivacional.Estados primarios e secundarios da motivación.Aplicacións nos coidados de enfermaría. -Xénese e evolución da conducta humana: Modelos conceptuaís da conducta humana.Aplicación dos modelos enfermeiros na conducta humana. -A personalidade: Temperamento e carácter. Necesidades e instintos.Bases neurofisiolóxicas.Pulsións. Frustración e conflicto.Clases de conflictos e a súa resolución.Reaccións diante da frustración. Actitudes,creenzas e valores.A formación social da persoalidade.Aplicacións en enfermaría . -Modificación e terapia de conducta: Modelos conceptuais da conducta humana.Técnicas de modificación da conducta. -A sensopercepción: Bases neurofisiolóxicas da sensación e da percepción.Compoñentes da percepción.Sistemas de percepción e a súa organización. Alteracións. -Procesos cognoscitivos: Pensamento,memoria e intelixencia. Xeneralidades. Natureza e funcionamento da memoria. Patoloxía da memoria. Intelixencia e aptitudes.Medidas.Patoloxía das conductas intelixentes Etapas do pensamento creador.Tipos de imaxinación. Pensamento espontáneo e pensamento dirixido. -A aprendizaxe: Bases da aprendizaxe.Condicionamento clásico.Condicionamento instrumental.Aprendizaxe observacion.

Unidade didáctica 3.Saúde e Enfermidade ao longo do ciclo da vida desde a perspectiva Psicolóxica. Afrontamento psicolóxico da enfermidade e o sufrimento.	-Factores psicosociais do enfermar humano: Concepto de saúde e enfermidade. A enfermidade:comportamento,tipos e reaccións. A enfermidade como feito psicolóxico,biográfico e social.Etapas do proceso de enfermar.Estrés e enfermidade. Afrontamento e apoio social. - Aspectos psicolóxicos da dor crónica: Afrontamento da dor.Dor aguda e dor crónica.Escalas de medición. - Aspectos psicolóxicos do paciente cirúrxico: Manexo emocional do paciente cirúrxico.Técnicas de afrontamento. -Aspectos psicolóxicos do paciente nas unidades de coidados especiaís: ¿Qué son os coidados especiais?.Aspectos a ter en conta no paciente infanto-xuvenil, xeriátrico e con minusvalía. - Aspectos psicolóxicos do paciente crónico: Aspectos psicolóxicos das doenzas crónicas. Teorías do estrés e as súas aplicacións nas doenzas crónicas. Coidados de Enfermaría nas doenzas crónicas. - Aspectos psicolóxicos do paciente hipertenso e con transtornos cardiovasculares: Singularidades do paciente hipertenso e con transtornos cardiovasculares. Traballando a concienza de enfermidade nestes pacientes. - Aspectos psicolóxicos do soño: Bases neurofisiolóxicas do soño. Soño e vixilia.Transtornos do soño. Técnicas de entrenamento en autocontrol e relaxación. - Aspectos psicolóxicos do paciente oncolóxico e con SIDA: Cancro e Sida:doenzas malditas. Aportacións psicoterapéuticas diante do cancro e do Sida. Os sanitarios frónte ao estigma. Aspectos a contemplar para unha morte digna. - Introducción ao psicodrama: Concepto e utilidade do psicodrama. Fases do psicodrama Tipos de psicodrama Autores máis representativos Experienzas -Novas terapias aplicadas aos coidados: Musicoterapia. Aromaterapia. Risoterapia. Psicodanza. Terapia asistida con animais
Unidade didáctica 4. Teorías Psicolóxicas da relación interpersoal	-A relación persoal sanitario-paciente: Perspectiva holística da saúde e coidados de enfermaría.Liderazgo en enfermaría.Estilos de liderazgo. -A comunicación persoal sanitario-paciente: Comunicación.Formas,métodos e perturbacións. Os enfermeiros como grupo de traballo. Funcións de enfermaría nos coidados psicosociaís.
Unidade didáctica 5. Conceptos Xerais da violencia de xénero. Actuación ante a violencia de xenero no ámbito da Atención Primaria e especializada.	- Aspectos psicolóxicos,físicos e sociaís da violencia de xénero: Concepto de violencia de xénero. A familia como sistema.Epidemioloxía e xénese da violencia de xénero.Tipos de prevención.Investigación en violencia de xénero

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	40	60	100
Traballos tutelados	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	10	8	18
Análise de fontes documentais	A12 A13 A14 A17 B24 B22 B16 B14 B13 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	4	20	24
Proba obxectiva	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	2	54	56
Aprendizaxe colaborativa	A12 A13 A14 A17 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C5 C4 C3 C1 C7 C6 C8 C9 C10 C11 C12	14	8	22
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A sesión maxistral vai ser a técnica docente habitual,co apoio de medios audiovisuales e exposición de casos prácticos,pretendendo favorecer a implicación e participación do alumnado,pólo que a asistencia é fundamental
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.

Análise de fontes documentais	Revisión de hemeroteca, libros, artigos publicados en revistas científicas e filmes documentais, co que se pretende promover a análise crítica de temas relacionados co contido do programa.
Proba obxectiva	Integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas referidas aos contidos desenvoltos a través das distintas metodoloxías durante o curso. As preguntas de ensaio son de desenvolvemento aberto. As preguntas obxectivas son de resposta múltiple.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa Traballos tutelados	A docente realizará atención personalizada a cada estudante para consultas, orientación do estudo e elaboración de traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial, virtual (TEAMS) ou a través do correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	**Cualificación**
Aprendizaxe colaborativa	A12 A13 A14 A17 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C5 C4 C3 C1 C7 C6 C8 C9 C10 C11 C12	Esta aprendizaxe levaráse a cabo en grupos de traballo. Presentaránse diferentes situacións prácticas, lectura de libros e artigos así coma o uso de tecnoloxías da información e das comunicacións. Valoraráse a participación activa na resolución das actividades propostas e o fomento do debate.	15
Traballos tutelados	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	-Será obrigatoria a realización do traballo tutelado. Esta metodoloxía desenvolverase entre 4-5 alumnos a partir dun tema proposto polo profesorado. O traballo será presentado ao resto do alumnado. -A avaliación do traballo realizarase mediante unha rúbrica específica para o traballo e para a exposición oral que o alumnado terá especificado na plataforma Moodle. -Puntuarase un mínimo de 0 e un máximo de 10	25
Proba obxectiva	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	A proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/o de asociación. Tamén pódese construir cun único tipo de algunha destas preguntas. As respostas erroneas contan negativo de forma que cada tres respostas erroneas descontarán unha resposta correcta.	60

Observacións avaliación

-Para promediar a porcentaxe das diferentes metodoloxías o estudantado debe aprobar, cunha nota de 5 sobre 10, tanto a metodoloxía evaluativa do traballo tutelado coma a da proba obxetiva. -Realizarase unha proba obxetiva e un trabajo tutelado no 1º cuatrimestre e unha proba obxetiva e un traballo tutelado no 2º cuatrimestre. -A media de cada cuatrimestre será a resultante das metodoloxías evaluativas de aprendizaxe colaborativo, traballo tutelado e proba obxetiva do cuatrimestre correspondente. -A nota final da materia será a media das notas de ambos cuatrimenstres. -Segunda oportunidade: Gardaráse a nota da parte superada (aprendizaxe colaborativo, traballo tutelado o proba obxetiva) de cada cuatrimestre. Realizaráse a parte non superada (aprendizaxe colaborativo, traballo tutelado o proba obxetiva). A aprendizaxe colaborativa e o traballo tutelado realizaránse mediante un traballo individual sobre unha temática proposta polo profesorado. A proba obxetiva será das mesmas características que na primeira oportunidade. Utilizaránse as mesmas características e criterios que na 1º oportunidade. As probas realizaránse o mesmo día coincidindo coa fecha oficial da evaluación para a 2º oportunidade. -Adianto de oportunidade: Realizaránse os traballos tutelados de manera individual de os temas propostos polo profesorado que terán unha puntuación do 30% e unha proba obxetiva que terá unha puntuación do 70%. O alumnado deberá aprobar, cunha nota de 5 sobre 10, cada unha das metodoloxías evaluativas para poder facer a media das duas partes da materia. . -Estudantado con matrícula parcial: Os criterios de evaluación serán os mismos que para o estudantado con adianto de oportunidade. -A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información	
Bibliografía básica	Bayés,R:Psicología oncológica.Ed.Martínez Roca.Barcelona,1985Bugarín,R:Violencia de género.Aspectos éticos en atención primaria.Ed.Andavira.Santiago,2017Cartwright,D y cols:Dinámica de grupos.Ed Trillas.Barcelona,1971Delgado Losada:Fundamentos de psicología para ciencias sociales y de la salud.Ed médica panamericana.Madrid,2014Dorsch,F:Diccionario de psicología.Ed.Herder.Barcelona,2000Ferreira Chaine,M:Comunicación entre el personal sanitario y paciente.Ed.Círculo rojo.ISBN: 9788413317663Heather Herdman,Ty Nanda internacional.Diagnósticos enfermeros:definiciones y clasificación 2021-2023 Ed.Elsevier .Barcelona,2021Lipkin,G:Cuidados de enfermería en pacientes con conductas especiales.Ed.Doyma.Barcelona,1989LLor, Abad y cols:Ciencias psicosociales aplicadas a la salud.Ed.Interamericana.Madrid,1995 Mac Van,B:Paciente terminal y muerte.Ed.Doyma.Barcelona,1987Matthews-Simonton,S:Familia contra enfermedad.Efectos sanadore del ambiente familiar.Ed.Sirio.Barcelona,2016 Mayor,J y Labrador,F.J:Manual de modificación de conducta.Ed.Alhambra.Madrid,1986Nieto Munuera,J y cols:Psicología para ciencias de la salud.Ed McGraw-Hill-interamericana.Madrid,2004.Novel Martí,G y cols: Enfermería psicosocial y salud mental.Ed.Elsevier .Barcelona,2010Pérez,M:Más Aristóteles y menos Concerta.Ed.NEE.Madrid,2018Rebraca Shives,L:Enfermería psiquiátrica y de salud mental.Conceptos básicos.Ed.Mc Graw-Hill.Madrid,2007Simon,P y otro:Las relaciones interpersonales.Ejercicios prácticos y fundamentos teóricos.Ed.Herder.Barcelona,1989

Bibliografía complementaria	- (). . - (). . Bibliografía recomendada:Alborch,C.:?Malas?.Aguilar.Madrid,2002.Area Carracedo,R y Vila Pillado,l:"Arquitecturas da infancia.Escenarios e teatros na construcción social da infancia".Ed Laiovento.Galiza,2009Barberá,E.:?Psicología del género?.Ariel.Barcelona,1998.Beltrán,E;Maquieira,V.:?Feminismos.Debates teóricos contemporáneos?.Alianza.Madrid,2001.Castilla del Pino,C.:?La envidia?.Alianza.Madrid,1994.De Miguel,A:Neoliberalismo sexual.El mito de la libre elección.Ed.Cátedra.Madrid,2015Dobbs,B y Poletti,R.:"Vivir el hospital".Ed.Rol.Barcelona,1981Expósito,M:De la garÇonene a la pin-up.Ed.Cátedra.Madrid,2016 Fernández Blanco,M:"La repetición como concepto fundamental del psicoanálisis"Ed.Capiton.Caracas,2010Fisher,H:"Anatomía del amor".Anagrama,2007.Fisher,H:"El primer sexo".Punto de lectura.Madrid,2001.Fisher,H:"Por qué amamos".Ed.Taurus,2004García Callejo,J.M.:?Protección jurídica contra el acoso Moral en el trabajo o la tutela de la dignidad del trabajador?.FSP-UGT.Madrid.ISBN 84-607-7213-6.García de Vinuesa,H y otros:Volviendo a la normalidad.Alianza ensayo.Barcelona,2014Harris,T:"Yo estoy bien,tú estás bien".Ed.Grijalbo.Barcelona,1997Hirigoyen,M.F.:?El acoso moral?.Paidós.Barcelona,1999.Klein,M:"Obras completas.Relato del psicoanálisis de un niño".Ed.Paidós.Buenos Aires,1979Leach,E.:?Cultura y comunicación?.Zahor.1978.Lorente Acosta,M:"El rompecabezas.Anatomía del maltratador".Ed.Crítica.Barcelona,2004Marina,J.A;Válgoma,M.:?La lucha por la dignidad?.Anagrama.Barcelona,2000.Peitchinis:"La comunicación del personal sanitario y paciente".Ed.AlhambraRodriguez -Arias Palomo,J.L y Venero Celis,M:"Terapia familiar breve".Ed.CCS.Madrid,2006Rodriguez,J:"Prevenir el narcisismo".Plataforma editorial.Barcelona,2018Roudinesco,E:"Diccionario amoroso del psicoanálisis".Ed.Debate.Barcelona,2019Simon,P y Lucien,A:"Las relaciones interpersonales:ejercicios prácticos y fundamentos teóricos".Ed.Herder.Madrid,1989 Vincent,J.D:Biología de las pasionesEd.Anagrama.Barcelona,1987REVISTAS (formato papel):-Cultura de los cuidados-Index de Enfermería-Metas-Rol-Siso saúdeWEBS DE INTERÉS:www.finisterre.comwww.google.eshttp://index-f.com/www.E-ROL.eswww.psiquiatría.com

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Anatomía/661G01001 Bioloxía/661G01002 Fundamentos da Enfermaría/661G01007 Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008 Fisioloxía/661G01105
Materias que continúan o temario
Enfermaría da Saúde Mental/661G01015 Enfermaría clínica III/661G01017 Enfermaría Comunitaria II/661G01019 Enfermaría Xerontolóxica/661G01020 Estancias Clinicas II/661G01026 Estancias Clínicas III/661G01027 Estancias Clínicas IV/661G01028 Estancias Clínicas V/661G01029 Estancias Clínicas VI/661G01030 Estancias Clínicas VII/661G01031 Practicum/661G01032 Traballo fin de grao/661G01033 Enfermaría Clínica I/661G01034 Enfermaría Clínica II/661G01035

Observacións
Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XENERO:- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.NO CASO DE QUE A ENTREGA dos traballos, fose en papel:- Non se empregarán plásticos- Realizaranse impresións a dobre cara- Empregarase papel reciclado- Evitarase a impresión de borradores.- Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.- Atendendo ás distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista na aula, nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades clínicas realizadas co alumnado.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula ou no contexto clínico, influíndo na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Prestará especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías